

“ ज्ञानाची शेती ”

चिंच : बहुगुणी फळपीक, लागवडीचे तंत्रज्ञान चिंचेची बाग, सात पिढ्यांसाठी उत्पादनाची हमी !!!

श्री. अंकुश बरडे, एम.एस.सी. (कृषी)

अवर्षण ग्रस्त भागासाठी अनुकूल तसेच श्रम, खर्च, पाणी यांच्यात बचत करून भरवशाचे उत्पन्न देऊ शकणारे चिंच हे एकमेव बहुवार्षिक फळपीक आहे. शहरामध्ये राहणारे इतर व्यवसाय तथा नौकरी करणारे परंतु गावाकडे जमीन आहे, गावाची, मातीची नाळ तोडावयास मन तयार नसलेल्या आणि घरचे मनुष्यबळ शेतीमध्ये काम करण्यासाठी उपलब्ध नाही अशा शेतकऱ्यांसाठी चिंच लागवड हा पर्याय फायद्याचा ठरू शकतो.

चिंच हे विविध हवामान तसेच विविध प्रकारच्या जमिनीमध्ये घेतले जाते. आपल्या देशामध्ये तामिळनाडू, कर्नाटक, केरळ या राज्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात चिंचेचा व्यापार चालतो. महाराष्ट्रामध्ये दुष्काळी पट्ट्यामध्ये चिंचेची पडीक जमिनीवर, नदी, ओढ्याच्या काठावर मोठ्या प्रमाणात झाडे आढळून येतात. चिंच तसे बांधावरील झाड संबोधले जाते परंतु या पिकांमधील दडलेले अर्थशास्त्र व अत्यंत कमी उत्पादन खर्चावर मिळणाऱ्या नफ्याचे प्रमाण पाहता सलग चिंच फळपिक लागवडी मधून चांगल्या प्रकारे अर्थाजन होऊ शकते. त्यामुळे चिंचेची सलग लागवड करून सुरुवातीच्या दोन-तीन वर्षे त्याची जोपासना केली तर हलक्या, मुरमाड जमिनीमध्ये, अत्यंत कमी पर्जन्यमान असलेल्या प्रदेशामध्ये एक चांगला फळ पिकाचा पर्याय शेतकऱ्याला उपलब्ध होऊ शकतो. एकदा लावलेले चिंचेचे झाड वर्षानुवर्षे उत्पन्न देऊ शकते. आजही मध्यप्रदेश व महाराष्ट्रामध्ये 200 ते 250 वर्षांपूर्वीची चिंचेची झाडे दुष्काळी पट्ट्यामध्ये आढळून येतात. इतिहासामध्ये काही नोंदी आहेत की ग्वालेर संस्थानामध्ये अहिल्याबाई होळकर यांनी मोठ्या प्रमाणात लावलेली चिंचेची झाडे आजही उत्पन्न देत आहेत.

चिंचेमध्ये व्हिटॅमिन बी,सी, कॅरोटीन, पोटॅशियम, मॅग्नेशियम व झिंक यासारखी पोषक अन्नद्रव्ये आढळतात. चिंचेमधील विटामिन सी, रायबोफ्लोविन आणि ॲंटीऑक्सिडंट रोग प्रतिकारक्षमता सुधारण्यासाठी मदत करते. चिंचेच्या सेवनामुळे पचनशक्ती मजबूत होते तसेच वजन कमी करण्यासाठी मदत होते. जास्त कोलेस्ट्रॉलमुळे हृदय विकाराचा धोका असतो अशा व्यक्तीने चिंचेचे सेवन केल्यास त्यांना यापासून फायदा होतो त्यामुळे मानवी आहारामध्ये नियमितपणे चिंचेचा वापर करणे आवश्यक आहे.

चिंचेचा वापर दक्षिणेकडील राज्यांमध्ये सांबर (रस्सम) मध्ये मोठ्या प्रमाणात केला जातो. चिंचेपासून शीतपेय, सरबते,सॉस,पावडर,रस, चिंच गोळी इत्यादी प्रक्रियायुक्त पदार्थांमध्ये विविध पद्धतीने वापर होत आहे. सध्या सर्वच शेतकऱ्यांचा बागायती पिकाकडील ओढा कायम आहे ज्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात उत्पादन खर्च करूनही शेती तोट्याची होत असताना जर चिंचेची आधुनिक पद्धतीने लागवड केल्यास व पिकाचे बारकावे समजून घेऊन प्रचलित सुधारित तंत्रज्ञानाचा अवलंब केल्यास निश्चितच शेती ही फायद्याची आणि आरोग्यदायी होऊ शकते म्हणजेच " **ज्ञानाची शेती** " होऊ शकते.

हवामान

चिंचेचे झाड कोणत्याही प्रकारच्या हवामानात चांगले वाढते, चिंचेसाठी विशिष्ट प्रकारचे हवामानाची आवश्यकता नाही. विशेषता दुष्काळी भागात चिंचेची झाडे चांगली वाढतात. आपल्याकडील हवामान चिंचेसाठी अत्यंत अनुकूल आहे. चिंचेची झाडे 45° तापमानापर्यंत तग धरू शकतात. 750 ते 1250 मिलिमीटर पाऊस पडणाऱ्या प्रदेशात चिंच या फळ पिकाची वाढ चांगली होते तसेच कमी पर्जन्यमान असलेल्या दुष्काळी भागात सुद्धा चिंचेची लागवड आपण करू शकतो.

लागवडीनंतर सुरुवातीची 2-3 वर्ष उन्हाळ्यामध्ये पिकाची पाण्याची गरज भागवणे आवश्यक असते. त्यानंतर या पिकास फारशी पाण्याची आवश्यकता पडत नाही. व्यापारी तत्त्वावर एखाद्या पिकाची लागवड मोठ्या क्षेत्रावर, सलग करावयाची असल्यास त्या पिकाच्या आवश्यकतेनुसार एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन, पाणी व्यवस्थापन व कीड व रोग नियंत्रण केल्यास नक्कीच भरीव उत्पादन मिळू शकते.त्यामुळे चिंचेचे झाड हे कोरडवाहू पीक आहे आणि त्याला पाणी आणि खताची आवश्यकता नाही असे म्हणणे तितकेसे योग्य नाही.

जमीन

चिंच या फळपिकासाठी विशिष्ट प्रकारचे जमिनीची गरज नसते परंतु व्यापारी दृष्ट्या चिंचेची लागवड करायची असल्यास जमिनीची प्रत चांगली असल्यास नक्कीच उत्पादकता वाढून नफ्याचे प्रमाण वाढू शकते. या पिकासाठी माळरानाच्या, डोंगर उताराच्या, पडीक, हलक्या, मध्यम ते भारी पोयट्याच्या जमिनी योग्य असतात. परंतु एक फुटापर्यंत कठीण खडक असलेल्या जमिनी असल्यास पिकाची वाढ योग्यरीत्या होत नाही. अधिक सामू असलेल्या क्षारयुक्त जमिनीमध्ये सुद्धा चिंचेची लागवड आपण करू शकतो.

अधिक गुंतवणूक व परताव्याची अपेक्षा असल्यास उत्तम निचऱ्याच्या, मध्यम ते भारी जमिनीची चिंच लागवडीसाठी निवड करावी. डोंगर उताराच्या जमिनीवर लागवड करायची असेल तर जमिनीची पूर्व मशागत करत असताना जंगली झाडे, झुडपे काढून जमीन स्वच्छ करून घ्यावी. त्यानंतर उभी आडवी नांगरट करून जमीन 2-3 महिने तापू द्यावी. नांगरटीमध्ये निघालेले मोठे दगड, गोटे वेचून त्याचे जागोजागी बांध घालावेत.

चिंचेचे वाण

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ परभणी अंतर्गत कृषी संशोधन केंद्र हिमायतबाग जि. छत्रपती संभाजीनगर यांनी चिंच पिकामध्ये मोठ्या प्रमाणात संशोधनाचे काम केलेले आहे. कृषी विद्यापीठांनी शिफारस केलेले वाणाची शेतकऱ्यांनी लागवड करावी. व्यापार व्यापारी दृष्ट्या सलग व मोठ्या क्षेत्रावर लागवड करायची असल्यास संशोधन केंद्राकडील रोपवाटिके मध्ये कलमाची आगाऊ मागणी नोंदवावी. कोणत्याही खाजगी रोपवाटिके कडून, परराज्यातील, परदेशातील वाणाची रोपे विकत घेऊ नयेत व लागवड करू नये. कृषी विद्यापीठांनी शिफारस न केलेल्या वाणाची रोपे लागवड करायची असल्यास त्याबाबत संपूर्ण माहिती घेऊन, खात्री करून लागवड करावी अन्यथा पाच ते दहा वर्षांनी पश्चाताप करण्याची वेळ येऊ शकते. महाराष्ट्रासाठी शिफारस केलेल्या वाणाची माहिती खालील प्रमाणे आहे

- 1) नंबर 263 : (योगेश्वरी)** दरवर्षी उत्पादन मिळते, फळाची सरासरी लांबी 7.5 सेमी, फळ कमी आंबट, गोड आहे. एक किलो चिंचेत गराचे प्रमाण 60 ते 61 % आहे तर चिंचोक्याचे प्रमाण 13 ते 15 % असते.
- 2) प्रतिष्ठाण :** फळाची सरासरी लांबी 7.5 सेमी, रुंदी 2.5 सेमी, फळाची जाडी सरासरी 1.8 सेमी, रंग तांबूस, फळाचा आकार सरळ, गराचा रंग पिवळसर तांबडा, एक किलो कच्च्या चिंचेपासून 700 ग्रॅम गर मिळतो, आम्लता 9.31 % पूर्ण वाढलेल्या एका झाडापासून 4 ते 5 किंटल उत्पादन मिळू शकते.
- 3) अजिंठा :** हा चिंचेचा गोड वाण असून, इतर वाणाच्या तुलनेने या वाणाचे उत्पादन कमी मिळते.
- 4) पीकेएम 1 (कोईमतुर):** लागवडीनंतर दुसऱ्या वर्षी फुले लागतात, मात्र दुसऱ्या - तिसऱ्या वर्षाचा मोहर काढून टाकावा. तिसऱ्या वर्षी झाडाला भरपूर फांद्या फुटतात, झाडाचा विस्तार वाढतो म्हणून 4 वर्षांनंतर फळे घ्यावीत. या वाणाची चिंच चवीला आंबट गोड, लांबट आणि भरपूर गर असणारी आहे. लागवडीसाठी कलम वापरल्यास चार ते पाच वर्षांत फळधारणा सुरू होईल होते. पूर्ण वाढलेल्या झाडापासून 150 ते 200 किलो चिंचेचे उत्पादन मिळते.

5) **शिवाई** : शिवाई हा वाण नुकताच प्रसारित केलेला असून कोरडवाहू जमिनीत वर्षाला 6 ते 7 किं. उत्पादन देऊ शकतो. सध्या या वाणाच्या तोडीचा दुसरा कोणताही वाण नाही.

शेतकऱ्यांनी नंबर 263, प्रतिष्ठाण किंवा शिवाई या वाणाची लागवड करावी.

कलम लावावे की रोप लागवड करावी?

चिंचेची लागवड बियाण्यापासून रोपे तयार करून किंवा मृदुकास्ट कलमाद्वारे करता येते. बियाणापासून रोप तयार करून लागवड केल्यास चिंचेचे झाडाची सुरुवातीची वाढ हळू होते परंतु बियाणांपासून, रोप लागवड केल्यास झाडे अवर्षणामध्ये टिकून राहतात. रोप लागवड केलेल्या झाडापासून उत्पादन सुरू होण्यास 7 ते 8 वर्षे लागतात तर मृद काष्ठ कलमाद्वारे लागवड केलेल्या झाडापासून 3-4 वर्षांपासून उत्पादन सुरू होते.

एक वर्ष वयाचे 1.5 ते 2 फूट उंचीची कलमे कृषी विद्यापीठाकडून विकत घेऊन शेतकऱ्यांनी लागवड करावी.

लागवडीचे अंतर, खड्डे खोदणे व खड्डे भरणे

जानेवारी - फेब्रुवारी महिन्यात 1×1×1 मिटर आकाराचे खड्डे घेऊन खड्डे उन्हात चांगले तापू द्यावेत. खड्डे घेताना मातीचा सुपीक भाग वेगळा ठेवावा व मुरूम, दगड,गोटे एका बाजूस ठेवावेत. दक्षिण उत्तर दिशेने लागवडीचे नियोजन करावे. माती, मुरूम, शेणखत, कम्पोस्ट खत, पालापाचोळा, सिंगलसुपर फॉस्फेट, जैविक किटकनाशके व बुरशीनाशकांचा थरावर भर देऊन खड्डे भरून घ्यावेत. चारी केली असेल तर चारी संपूर्ण त्याच माती व मुरूमाने भरून घ्यावी जास्त काळी खोल जमिनीत चर घेतले असतील तर अशा ठिकाणी 50% गाळाचे माती वापरून चर भरावेत व चर पध्दतीमध्ये कलम लावण्यापूर्वी शेणखत, सिंगलसुपर फॉस्फेट, ट्रायकोडर्माचा वापर करून कलमाची लागवड करावी ते चांगले पायाने दाबावे.

लागवड :- 2 ते 3 पाऊस झालेवर खड्डे / चर जमिनीचे पातळीशी समांतर होतात म्हणजे ते चांगले दबले (सेट होतात) जातात. त्यानंतर चिंच कलमाची लागवड करावी. त्यासाठी कलमाचे पिशवीचे आकाराचा खड्डा घेऊन, कलम अलगद लावावे व कलमाच्या चारही बाजूंनी चांगला दाब द्यावा.

आंतरपिके

चिंचेचे झाड सुरुवातीचे 2- 3 वर्षे जोमाने वाढत नाही चिंचेची झाडे सुरुवातीस वाढ खूप हळू हळू होते त्यामुळे चिंच या पिकामध्ये 4-5 वर्षांपर्यंत शेतकऱ्यांना अंतर पिके घेऊन त्यामधून आपला उदरनिर्वाह करू शकतात. चिंच लागवडीचा एक मीटरचा पट्टा सोडून उर्वरित जागेमध्ये सुरुवातीचे 2-3 वर्षे कापूस, ज्वारी, बाजरी, मका, सोयाबीन, मूग, उडीद इत्यादी पिके घेऊ शकतात. लागवडीनंतर 4 वर्षांनी कांदा, फुल पिके, पालेभाजी इत्यादी आंतरपिके दोन ओळीतील मोकळ्या जागेमध्ये घेऊ शकतात. शेतकऱ्यांनी चिंचेचा बागेमध्ये आंतरपिके घेतल्यास जमिनीचा कस सुधारण्यास त्यासोबत चिंचेची वाढ चांगली होण्यास मदत होते.

आंतरमशागत व तण नियंत्रण

चिंचेची लागवड केल्यानंतर दर 2 ते 3 महिन्याला चिंचेच्या खोडाजवळील जागा खुरपून तणविरहित ठेवावी. ज्यामुळे रोपाची वाढ जोमाने होते. हिवाळी व उन्हाळी हंगामामध्ये खोडाचे चारीही बाजूने जमिनीवर जैविक किंवा प्लास्टिकचे आच्छादन केल्यास तणाचा बंदोबस्त होऊन पिकाची वाढ जोमदार होते. तसेच चिंचेच्या दोन ओळी मधील मोकळ्या जागेमध्ये वखराच्या पाळ्या देऊन तण नियंत्रण करता येते किंवा रासायनिक तणनाशकाचा वापर करून तण नियंत्रण करावे, त्यासाठी ग्लायफोसेट किंवा पॅराकॉट डायक्लोराईड या रासायनिक तणनाशकाचा वापर 5 मिलि प्रति लिटर पाण्यासाठी करावा. रासायनिक तणनाशक फवारताना चिंचेच्या झाडावर तणनाशक जाणार नाही याची काळजी घ्यावी.

झाडाचा आकार देणे, वळण देणे, छाटणी करणे

लागवड केल्यानंतर कलमाच्या खालच्या बाजूस आलेले फुटवे वेळोवेळी काढून टाकावेत. दर 3-4 महिन्याला खोडा वरील खालच्या बाजूच्या फांद्या खोडा नजीक छाटाव्यात. लागवडीनंतर सुरुवातीची 2-3 वर्षे मुख्य खोड 1 मीटर उंचीपर्यंत सरळ वाढू द्यावे. 1 मीटर उंचीवरून झाडाचा शेंडा मारावा. त्यानंतर चारही दिशांनी विखुरलेल्या, एकसारख्या अंतरावर असलेल्या 4 ते 5 फांद्या ठेवून, त्यांची वाढ करून घ्यावी. मुख्य खोडावर निघालेली फूट वेळोवेळी काढत राहावी, याप्रमाणे झाडाचा आकार देऊन वळण द्यावे याप्रमाणे आवश्यकतेप्रमाणे छाटणी करून झाड डेरेदार बनवून घ्यावे. तसेच झाडांमधील आडव्या फांद्या, जमिनीकडे तोंड करून वाढणाऱ्या फांद्या वेळोवेळी काढाव्यात. फळाची काढणी झाल्यानंतर झाडावरील वाळलेल्या फांद्या कापून घ्याव्यात.

एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन

लागवडीच्या वेळेस खड्ड्यामध्ये भरलेले शेणखत,सिंगल सुपर फॉस्फेट व इतर जैविक खतामुळे पहिले 4 महिने पिकाची वाढ चांगली होते. त्यानंतर दर चार महिन्याला म्हणजेच जून,नोव्हेंबर व जानेवारी महिन्यामध्ये झाडाच्या वयानुसार एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन करावे. त्यासाठी संयुक्त खते जसे की 12:32:16,10:26:26:,15:15:15 ही खते वर्षातून तीन वेळा 250 ग्रॅम पासून 1 किलो पर्यंत प्रत्येक झाडास दुपारच्या सावलीच्या आतले बाजूस माती आड करावीत . झाडाच्या वयानुसार खालील प्रमाणे शेणखत / कंपोस्ट खत,नत्र, स्फुरद व पालाश ची मात्रा प्रति झाड द्यावी.

झाडाचे वय (वर्ष)	शेणखत (किलोग्रॅम)	नत्र (ग्रॅम)	स्फुरद (ग्रॅम)	पालाश (ग्रॅम)
1	5	50	25	25
2-3	10	100	50	50
4-5	15	150	75	75
6-7	20	200	100	100
8-14	25	300	150	150
15 च्या पुढे	50	500	250	250

फळधारणा सुरू झालेल्या बागेमध्ये चिंचेची झोडपनी (काढणी) केल्यानंतर झाडे सुप्त अवस्थेत जातात आणि काडीमध्ये कर्ब नत्राचे गुणोत्तर योग्य झाल्यावर, एक-दोन पाऊस झाल्यानंतर पिकास फुले लागतात.जून महिन्यामध्ये एक-दोन पाऊस झाल्यानंतर शेणखत व रासायनिक खताचा वापर वरिल प्रमाणे करावा, संपूर्ण शेणखत,स्फुरद पालाश व नत्राची अर्धी मात्रा जुन मध्ये पिकास द्यावी. उरलेला अर्धा नत्र व आवश्यकतेप्रमाणे स्फुरद,पालाची व सूक्ष्म अन्नद्रव्याची मात्रा नोव्हेंबरमध्ये देण्यात यावी.

लागवडीनंतर सुरुवातीच्या कायिक वाढ अवस्थेमध्ये 19:19:19 या पाण्यात विरघळणाऱ्या खताची मात्रा 5 ग्राम प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात घेऊन फवारणी करावी. बहार धरल्यानंतर म्हणजेच बाग चिंचेच्या झाडास फुले लागल्यानंतर 12:61:00, 13:40:13, 13:00:45, 00:52:34, 00:00:50 यासारख्या पाण्यात विरघळणाऱ्या खताचा वापर फवारणी द्वारे केल्यास उच्च दर्जाचे व भरपूर उत्पादन मिळू शकते.

पाणी व्यवस्थापन

चिंच हे झाड जरी अवर्षणास सहनशील असले किंवा चिंच हे पीक कोरडवाहू समजले जात असले तरीसुद्धा व्यापारी दृष्ट्या चिंचेची लागवड करायची असल्यास आपणास या पिकास वर्षभर पाण्याची व्यवस्था करणे आवश्यक आहे. पाण्याची उपलब्धता कमी असल्यास सुरुवातीच्या 2-3 वर्ष पिकास जानेवारी ते जून पर्यंत पाणी देणे आवश्यक असते अन्यथा झाडाची वाढ व्यवस्थित होत नाही व रोपाचे मर होऊ शकते.

पाण्याची उपलब्धता चांगली असल्यास व आर्थिक गुंतवणूक करण्याची क्षमता असल्यास लागवडीनंतर सुरुवातीची दोन वर्षे झाडाच्या खोडापासून 1-2 फुट अंतरावर 16/18 मिमी ची एक लॅटरल बसवावी व तिसऱ्या वर्षापासून 2 इन्लाईन लॅटरल वापराव्यात. ठिबक संचाची निवड करत असताना इन्लाईन लॅटरलच वापरावी, त्यावर 45-50 सेमी अंतरावर 1 इन्लाईन ड्रीपर व त्या ड्रीपरचा डिस्चार्ज 2 लिटर प्रति तास असावा. जास्त डिस्चार्ज क्षमतेचे ड्रीपर वापरू नयेत. पिकाची जोमदार वाढ होण्यासाठी जमिनीमध्ये कायम वाफसा राहिल याची दक्षता घ्यावी. इतर पिकाच्या तुलनेने या पिकास जरी पाणी कमी लागत असले तरीसुद्धा नियमितपणे पाणी व्यवस्थापन केल्यास झाडाची वाढ जोमदार होऊन भरपूर उत्पादन मिळू शकते.

किड व रोग व्यवस्थापन :

चिंच या फळपिकावर फारश्या किड व रोगांचा प्रारंभ होत नाही. काही वेळा खोडअळी आणि गॉलमाशीचा प्रारंभ दिसून येतो.

खोड अळीच्या नियंत्रणासाठी खोडामधून भुस्सा बाहेर येतो ती जागा स्वच्छ करून त्यामध्ये पेट्रोल / रॉकेल किंवा कोणतेही धुरीजन्य किटकनाशक (क्लोरोपायरिफॉस) 3-4 मिलि इंजेक्शन घायचे सुई मध्ये घेवून खोडामध्ये सोडावे व छिद्र चिखलमातीने बंद करून घ्यावे.

एकात्मिक किड व रोग नियंत्रणासाठी

- योग्य अंतरावर लागवड करावी, सुरुवातीचे 3-4 वर्षे आंतरपिके घ्यावीत.
- बाग तणमुक्त ठेवावी, नियमितपणे आंतरमशागत करावी.
- नियमितपणे पाणी व एकात्मिक व्यवस्थापन करावे.
- वर्षातून 3 वेळा नवीन येणाऱ्या पालवीचे संरक्षण करावे त्यासाठी किटकनाशक व बुरशीनाशकांच्या 15 दिवसाचे अंतराने दोन फवारण्या घ्याव्यात.
- चिंचेची काढणी / झोडणी झाल्यावर १% बोर्डोमिश्रणाची फवारणी करावी.
- वाळलेल्या फांद्या वेळोवेळी काढाव्यात.
- झाडाचे खोडास पावसाळ्यापूर्वी व पावसाळा संपल्यावर बोर्डोपेस्ट किंवा गेरूचा मुलामा द्यावा.

काढणी व उत्पादन

चिंचेच्या झाडास जून -जुलै मध्ये फुलोरा येतो तर फेब्रुवारी - मार्च महिन्यात फळे काढणीस तयार होतात. झाडावरची फळे बांबूच्या/ वेळूच्या काठीने झोडपून चिंचा खाली पाडल्या जातात व त्यानंतर त्या गोळा करून साठवणूक केली जाते आणि बाजारातील दराचा अंदाज घेऊन टप्याटप्याने चिंचेची विक्री करावी तसेच काही शेतकरी बाजारातील दराचा अंदाज घेऊन व्यापाऱ्यास बागेची एकरकमी विक्री करतात.

चिंचेच्या फळावरिल टरफल त्यानंतर काढले जाते, फळावरील शिरा काढून गर वेगळा केला जातो व चिंचोके वेगळे केले जातात. चिंचेचा गर शीतगृहामध्ये 2 वर्षापर्यंत साठवून करता येते. चिंचेचा फळावरील टरफलाचा उपयोग

कोळसा करण्यासाठी किंवा वीट भट्टीमध्ये इंधन म्हणून वापर केला जातो. चिंचोक्याचा वापर उच्च प्रकारचे प्रथिने, नैसर्गिक रंग तयार करण्यासाठी केला जातो .

चार-पाच वर्षांनंतर चिंचेच्या झाडास फळे लागण्यास सुरुवात होते, जसजशी झाडाची वाढ आणि विस्तार वाढत जातो त्यानुसार उत्पादनात वाढ होत राहते. पूर्ण वाढ झालेल्या चिंचेच्या झाडापासून जाती-परत्वे कमी अधिक उत्पन्न मिळते. सरासरी प्रति झाड 1.5 ते 2 किंटल चिंचा एका झाडापासून मिळतात.

व्यापारी तत्त्वावर सलग क्षेत्रावर चिंचेची लागवड केल्यास व त्याची योग्य प्रकारे निगा राखल्यास म्हणजेच एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन व पाणी व्यवस्थापन केल्यास 10 वर्षांच्या पुढील झाडास 5 किंटल पर्यंत चिंचेचे उत्पादन मिळू शकते.

फायद्याची व आरोग्यदायी..!